

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Αρ. Φακ.: 7.1.05.27

30 Αυγούστου 2016

Διευθυντές/τριες
Σχολείων Δημοτικής, Μέσης Γενικής
και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Θέμα: Στόχοι υπό έμφαση της σχολικής χρονιάς 2016 - 2017

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, αποστέλλονται πληροφορίες που αφορούν στους τρεις υπό έμφαση στόχους που έχουν τεθεί από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για τη σχολική χρονιά 2016 - 2017. Οι στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

1. Η βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων με έμφαση στην εφαρμογή κατά τη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας (προγραμματισμός, διδασκαλία, αξιολόγηση), των Αναδομημένων Αναλυτικών Προγραμμάτων και, ιδιαίτερα, των Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας.
2. Η ευαισθητοποίηση κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας και η προώθηση της ισότητας και του σεβασμού.
3. Η αξιοποίηση του πολιτιστικού πλούτου του συνόλου των κατοίκων της Ευρώπης και η ανάδειξη των κοινών στοιχείων και της πολυμορφίας των ευρωπαϊκών

πολιτισμών, μέσα από πολιτιστικές δράσεις, στο πλαίσιο του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Πάφος 2017».

Οι τρεις αυτοί στόχοι συνάδουν με τους βασικούς άξονες της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, οι οποίοι αφορούν στην πλήρη ενσωμάτωση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας στη διδακτική πράξη, στην προώθηση του αλφαριθμητισμού και στην επέκταση του θεσμού της Επαγγελματικής Μάθησης (Ε.Μ.) των εκπαιδευτικών λειτουργιών.

Παράλληλα, το «Δεν Ξεχνώ» παραμένει ως διαχρονικός στόχος του Υπουργείου, αποσκοπώντας στη διατήρηση της μνήμης των κατεχομένων εδαφών μας και την προώθηση της επίτευξης της επανένωσης της πατρίδας μας, καθώς και της ειρηνικής συμβίωσης μεταξύ όλων των κοινοτήτων του νησιού μας.

ΣΤΟΧΟΣ 1: *Η βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων με έμφαση στην εφαρμογή κατά τη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας (προγραμματισμός, διδασκαλία, αξιολόγηση), των Αναδομημένων Αναλυτικών Προγραμμάτων και, ιδιαίτερα, των Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας*

Η βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων αποτελεί κύρια επιδίωξη των δημόσιων σχολείων, ως συνέχεια και των εμφάσεων των προηγούμενων ετών. Η βελτίωση αυτή επιδιώκεται εμφαντικά μέσω της αξιοποίησης των αναδομημένων Αναλυτικών Προγραμμάτων και, ιδιαίτερα, των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας, **ως εργαλείων** που κατευθύνουν τόσο τον προγραμματισμό της διδασκαλίας και την υλοποίησή της όσο και την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και τη λήψη αποφάσεων στη βάση αυτών. Πρόκειται για Δείκτες που καθοδηγούν και υποστηρίζουν τον/την εκπαιδευτικό, ώστε η διδακτική διαδικασία που ακολουθεί να είναι έγκυρη και να επιτυγχάνει την ευθυγράμμιση μεταξύ περιεχομένου, διδακτικής μεθοδολογίας και αξιολόγησης.

Οι εκπαιδευτικοί σε όλες τις σχολικές μονάδες θα πρέπει συστηματικά και μεθοδικά να σχεδιάσουν, να εφαρμόσουν και να αξιολογήσουν παιδαγωγικές αποφάσεις και δράσεις, που στοχευμένα θα δημιουργούν τις συνθήκες βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων όλων των παιδιών. Τα αναδομημένα Αναλυτικά Προγράμματα, στη βάση Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας, καθώς και οι δράσεις Επαγγελματικής Μάθησης, οι οποίες θα επιλεγούν από τις σχολικές μονάδες με γνώμονα τις διαγνωσμένες ανάγκες των εκπαιδευτικών, θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση της όλης προσπάθειας για επίτευξη του στόχου.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι με τον όρο *μαθησιακά αποτελέσματα* εννοούνται όχι μόνο οι γνώσεις, αλλά και οι στάσεις, οι συμπεριφορές και οι δεξιότητες που επιδιώκεται να αποκτήσουν οι μαθητές μέσα από την εφαρμογή των Αναλυτικών Προγραμμάτων. Οι εκπαιδευτικοί καλούνται να αξιοποιήσουν τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας, καθ' όλη τη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας, **ως βασικά εργαλεία:**

- Ως «**τις συνιστώσες ενός ελάχιστου πυρηνικού προγράμματος**» που καθορίζει τις γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις κλειδιά, τις οποίες ο μαθητής σε κάθε τάξη και στάδιο ανάπτυξης του αναμένεται να καλλιεργήσει ως προσδοκώμενα αποτελέσματα.
- Ως «**οδοδείκτες**» που καθοδηγούν τον προγραμματισμό της διδασκαλίας σε επίπεδο μαθήματος, σε επίπεδο διδακτικής ενότητας και σε επίπεδο τετραμήνων ή σχολικού έτους.
- Ως «**εργαλεία στόχευσης**» κατά τη διδασκαλία, ώστε η διδακτική μεθοδολογία, η επιλογή των δραστηριοτήτων και η διαχείριση του χρόνου να καταστούν αποτελεσματικές.
- Ως «**εργαλεία αποτίμησης**» του βαθμού στον οποίο οι μαθητές/τριες έχουν επιτύχει την επιδιωκόμενη μάθηση τη συγκεκριμένη στιγμή.

Με την αποτελεσματική αξιοποίηση των Δεικτών είναι δυνατόν να προληφθούν και να αντιμετωπισθούν φαινόμενα αναλφαβητισμού. Ο όρος Λειτουργικός Αλφαβητισμός

αναφέρεται στην ικανότητα του ατόμου να χρησιμοποιεί βασικές δεξιότητες, ούτως ώστε να διαχειρίζεται εργασίες στην καθημερινότητά του, στην κοινωνία και στον εργασιακό χώρο. Επομένως, τα χρόνια της φοίτησης των παιδιών στο σχολείο αποτελούν μια πολύ σημαντική περίοδο, για να αντιμετωπισθούν ελλείψεις σε δεξιότητες αλφαριθμητισμού και να τους δοθούν ευκαιρίες στήριξης ώστε να αξιοποιήσουν στον μέγιστο δυνατό βαθμό τις εκπαιδευτικές τους δυνατότητες.

Στο πλαίσιο του 1^{ου} υπό έμφαση στόχου, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας, καθώς είναι ευρύτερα αποδεκτό και ερευνητικά αποδεδειγμένο πως τόσο η εξοικείωση των παιδιών με το βιβλίο όσο και η ανάγνωση βιβλίων και άλλων μορφών γραπτού λόγου, σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή, έχουν πολλαπλά οφέλη για τον/τη μαθητή/τρια και συμβάλλουν στη βελτίωση των ακαδημαϊκών του/της επιδόσεων και στη γενικότερη καλλιέργεια της Ελληνικής Γλώσσας, προσπάθεια η οποία θα πρέπει να είναι διαρκής και στοχευμένη.

Στο **Παράρτημα Α** δίνονται σημαντικές πληροφορίες και εισηγήσεις προς τις σχολικές μονάδες για την προώθηση του στόχου. Η κάθε σχολική μονάδα, με βάση τις ιδιαίτερες ανάγκες της και αξιοποιώντας το ανθρώπινο δυναμικό της, έχει τη δυνατότητα να υιοθετήσει τις πιο κατάλληλες γι' αυτήν εισηγήσεις και, παράλληλα, να εμπλουτίσει την όλη προσπάθεια με δικές της πρακτικές, συνδέοντας την προώθηση του στόχου με το σχέδιο δράσης του σχολείου για την Επαγγελματική Μάθηση των εκπαιδευτικών του.

ΣΤΟΧΟΣ 2: *Η ευαισθητοποίηση κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας και η προώθηση της ισότητας και του σεβασμού*

Οι ακραίες τάσεις, οι βιαιοπραγίες και η τρομοκρατία, που έχουν εξαπλωθεί στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο, αποτελούν ακραία δείγματα φανατισμού και μισαλλοδοξίας και προσπάθειες νομιμοποίησης της βίας ως μέσου υπεράσπισης ιδεολογιών. Οι κυβερνήσεις των χωρών αναζητούν λύσεις σε βραχυπρόθεσμες στρατηγικές πρόληψης και παρέμβασης, αλλά οι μακροπρόθεσμες λύσεις πρέπει να

αναζητηθούν στην εκπαίδευση. Για τον λόγο αυτό το Υ.Π.Π. θέτει υπό έμφαση, για δεύτερη συνεχή χρονιά, την καλλιέργεια της ευαισθητοποίησης κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας και την προώθηση της ισότητας και του σεβασμού.

Η εκπαίδευση που αντιτάσσεται στον ρατσισμό και στον φανατισμό θωρακίζει τη δημοκρατική υπόσταση της κοινωνίας και, πάνω από όλα, αποτρέπει τα παιδιά και τους νέους μας από την υιοθέτηση μισαλλόδοξων συμπεριφορών, διακρίσεων, εκφοβισμού και κοινωνικού αποκλεισμού. Ο εκπαιδευτικός αυτός στόχος αποκτά ιδιαίτερη σημασία στο κυπριακό συγκείμενο, το οποίο χαρακτηρίζεται από συγκεκριμένες ιστορικοπολιτικές ιδιαιτερότητες του παρελθόντος και αυξημένες μεταναστευτικές ροές του παρόντος. Η εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής μπορεί αφενός να συμβάλει στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας ειρήνης, μη βίας και κοινωνικής δικαιοσύνης στην Κύπρο και αφετέρου να ενισχύσει την παρούσα προσπάθεια για επίλυση του κυπριακού προβλήματος.

Η αντιρατσιστική εκπαίδευση λειτουργεί αποτελεσματικά μόνο σε πλαίσιο όπου τα ρατσιστικά περιστατικά αναγνωρίζονται και αντιμετωπίζονται χωρίς εξαιρέσεις. Η προσπάθεια για επίτευξη του στόχου είναι δυνατόν να επικεντρωθεί στα πιο κάτω σημεία, στη βάση των σκοπών της αντιρατσιστικής πολιτικής του Υ.Π.Π., όπως αυτή περιγράφεται ιδιαίτερα στον *Κώδικα Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού και Οδηγού Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών*:

- Στην αύξηση της γνώσης και ευαισθητοποίησης των παιδιών για θέματα ρατσισμού, διαφορετικότητας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μέσα από την αναγνώριση οποιωνδήποτε άμεσων ή έμμεσων, σκόπιμων ή άσκοπων λόγων, πράξεων και διαδικασιών που οδηγούν σε αρνητικές διακρίσεις συγκεκριμένων ατόμων με βάση τη διαφορετικότητά τους.
- Στην καλλιέργεια δεξιοτήτων επικοινωνίας, ενσυναίσθησης και κοινωνικής ευαισθησίας στο πλαίσιο ανάπτυξης αντιρατσιστικής κουλτούρας.
- Στην αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών μέσα από την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και την ενίσχυση της αναστοχαστικής διαδικασίας σε θέματα συμπεριφορών

- Στην ανάληψη δράσης από μέρους των ίδιων των παιδιών για πρόληψη και αντιμετώπιση ρατσιστικών περιστατικών και προώθηση της αλλαγής στο περιβάλλον με καλλιέργεια αξιών, όπως αυτή της ισότητας και του σεβασμού στα δικαιώματα όλων.

Επισημαίνεται ότι τα σχολεία, στην προσπάθεια που κατέβαλαν για υλοποίηση του εν λόγω υπό έμφαση στόχου κατά τη σχολική χρονιά 2015-16, έχουν εργαστεί σε αρκετά μεγάλο βαθμό στο πρώτο σημείο που αφορά στην αύξηση της γνώσης και ευαισθητοποίησης των παιδιών γύρω από τα θέματα του ρατσισμού, της διαφορετικότητας, της ισότητας, των ανθρωπινων δικαιωμάτων. Κατά την παρούσα σχολική χρονιά, προσφέρεται η ευκαιρία να προβούν οι εκπαιδευτικοί σε δράσεις με την ουσιαστικότερη εμπλοκή των μαθητών και μαθητριών και κυρίως στη λήψη απόφασης για υιοθέτηση του *Κώδικα*. Η προσπάθεια αυτή θα ενισχυθεί με την επιλογή επιμορφωτικών δράσεων από τις σχολικές μονάδες, στο πλαίσιο της Επαγγελματικής Μάθησης των εκπαιδευτικών λειτουργιών.

Στο ευρύτερο πλαίσιο του 2ου στόχου, εντάσσεται και η καταπολέμηση των προκαταλήψεων, των διακρίσεων και του εξτρεμισμού, με απώτερο σκοπό την προώθηση του διαχρονικού μας στόχου για το «Δεν ξεχνώ», της ειρήνης και της συμφιλίωσης στον τόπο μας. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από την καλλιέργεια δεξιοτήτων όπως η ενσυναίσθηση, η πολυπρισματικότητα, η αλληλεγγύη και η αποδόμηση στερεοτύπων και επιφανειακών συναισθηματισμών. Βασική επιδίωξη είναι, μέσα από την εκπαίδευση για την ειρήνη, να αναδείξουμε τις ευρύτερες αξίες που θα πρέπει να διακρίνουν τους νέους μας, αξίες όπως η ανεκτικότητα, ο σεβασμός, η αποδοχή της διαφορετικότητας και η εναντίωση στη ρητορική του μίσους. Για τον λόγο αυτό, το ΥΠΠ ενθαρρύνει συγκεκριμένες εισηγήσεις για δράσεις, που να είναι αμοιβαία επωφελείς για όλους τους πολίτες της χώρας μας και να αντανakλούν τη θέληση και το όραμά μας, για να κτίσουμε σε στέρεες βάσεις το κοινό μας μέλλον.

Στο **Παράρτημα Β** παρουσιάζονται ενδεικτικές εισηγήσεις προς υλοποίηση του εν λόγω στόχου, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν ιδέες για προβληματισμό και συζήτηση. Αυτές είναι δυνατόν να προσαρμοστούν στις ιδιαιτερότητες της κάθε σχολικής μονάδας και να συνδεθούν με τις αποφάσεις του διδακτικού προσωπικού για την Επαγγελματική τους Μάθηση.

ΣΤΟΧΟΣ 3: *Η αξιοποίηση του πολιτιστικού πλούτου του συνόλου των κατοίκων της Ευρώπης και η ανάδειξη των κοινών στοιχείων και της πολυμορφίας των ευρωπαϊκών πολιτισμών, μέσα από πολιτιστικές δράσεις, στο πλαίσιο του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Πάφος 2017»*

Ο θεσμός «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης» είναι μια από τις σπουδαιότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις με παγκόσμια απήχηση. Ο τίτλος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης ορίζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτελεί μεγάλη τιμή για κάθε ευρωπαϊκή πόλη και τη χώρα της. Για περίοδο ενός έτους δίνεται στην πόλη αυτή η ευκαιρία να τονίσει τη σημασία της πολιτιστικής ανάπτυξης, να εμπλέξει τους πολίτες και τους δημιουργούς στη διαδικασία αυτή και να προωθήσει την ευρωπαϊκή πολιτιστική ταυτότητα.

Στο πλαίσιο του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Πάφος 2017», το Υ.Π.Π. καλεί τα σχολεία να δραστηριοποιηθούν, ώστε οι μαθητές/τριες:

- Να γνωρίσουν τον πολιτιστικό πλούτο της πατρίδας μας και, ιδιαίτερα, της Πάφου σε σχέση με τον πολιτιστικό πλούτο των άλλων ευρωπαϊκών πόλεων ή χωρών.
- Να εμπλακούν σε δραστηριότητες που αναδεικνύουν την αλληλεπίδραση και όσμωση των πολιτισμών στο πέρασμα των χρόνων σε τοπικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η προσπάθεια αυτή θα πρέπει να έχει κυρίως βιωματικό χαρακτήρα, να αναπτύσσεται θεματικά εντός των γνωστικών αντικειμένων του Αναλυτικού Προγράμματος και να οδηγεί σε δημιουργική έκφραση και πολιτιστική δράση των παιδιών. Απαραίτητη

κρίνεται η σύνδεση τόσο με τον 1^ο υπό έμφαση στόχο, τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων μέσω των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας όσο και με τον 2^ο υπό έμφαση στόχο για την προώθηση της ισότητας και του σεβασμού. Επισημαίνεται ότι οι δράσεις που θα αναληφθούν θα πρέπει να απορρέουν μέσα από την καθημερινή εργασία των σχολείων και να ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες των παιδιών και των εκπαιδευτικών. Επιπλέον, θα πρέπει να αποτελούν λειτουργικό μέρος της ευρύτερης πολιτικής της σχολικής μονάδας και του τοπικού συγκείμενου. Η εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας θεωρείται σημαντική και οι σχολικές μονάδες καλούνται να αξιοποιήσουν τον παράγοντα αυτό.

Στο **Παράρτημα Γ** παρουσιάζονται ενδεικτικές εισηγήσεις προς υλοποίηση του εν λόγω στόχου, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν ιδέες για προβληματισμό και συζήτηση.

Δρ Κυπριανός Δ. Λούης
Διευθυντής
Μέσης Εκπαίδευσης

Δρ Ηλίας Μαρκάτζης
Διευθυντής Μέσης
Τεχνικής και
Επαγγελματικής
Εκπαίδευσης

Χρίστος Χατζηαθανασίου
Αν. Διευθυντής
Δημοτικής Εκπαίδευσης